

Каква е вашата оценка за икономическите мерки взети от правителството?

Че тръгнаха бавно, трудно и с тежки родилни мъки. Държавата в повечето случаи действаше реактивно, за да тушира даден проблем. Не беше възприето предложението ни от самото начало на извънредното положение за създаване на икономически щаб, който да предлага икономически мерки. Неведнъж сме имали възможността да подчертаем, че в кризисни ситуации, като настоящата, от първостепенно значение е скоростта, с която помощта стига до тези, които се нуждаят от нея. В този смисъл, дълги месеци бяха загубени в изпробване на различни механизми за компенсирание на търговците и работещите, които бяха най-засегнати.

Колко от обявените средства по ваши наблюдения реално са стигнали до бизнеса? И колко все още чакат? Смятате ли, че дребния бизнес и големите предприятия са дискриминирани спрямо средните по размер компании?

Тази информация е публична и се актуализира периодично на сайта на Министерство на икономиката. Оттам се вижда, че към 11.01.2021 г., по схемата **3-10 хил.**, насочена към микро- и малки предприятия са одобрени 21 190 проектни предложения, по които стойността на изплатената вече безвъзмездна финансова помощ е в размер на около **173 млн. лева**. Напомняме, че процедурата **стартира през месец май 2020 г.**, а процесът на одобряване продължи **до края на септември**, а по отношение на част от отхвърлените по административни причини проекти, се преразглеждат и в момента. Процедурата за средните предприятия стартира през **месец юли и към днешна дата тече договориране на средствата** (одобрените кандидати бяха обявени в началото на месец декември 2020 г.). Успешно са преминали оценката по процедурата 1 703 броя проектни предложения с обща одобрена сума (безвъзмездна помощ) в размер на 233 645 650.49 лева (119 461 124.17 евро). От тях, предложени за финансиране са 1 285 броя проектни предложения с общ размер на безвъзмездната помощ 178 532 856.49 лв. Резервните проектни предложения по процедурата са 418 броя с размер на одобрената помощ 55 112 794.00 лв.

По схемата за подкрепа с оборотен капитал чрез Национална агенция за приходите, проектни предложения подадоха 8 187 предприятия на обща стойност 115 млн. лева. Изплащането на средствата започва в началото на тази седмица, като до края на м. януари се очаква да бъдат разплатени първите 30 млн. лева.

Има категории компании, които останаха извън съществуващите мерки, като предстои пускането на нова схема, която да коригира този пропуск.

Схемата „Подкрепа за МСП, извършващи **автобусни превози**, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията“ с бюджет 30 млн. лв., стартира в началото на месец **октомври 2020 г. Към 15.01.2021 г. са изплатени са 14 млн. лева** по първите 208 одобрени заявления.

В края на декември 2020 г. са започнали първите плащания по процедурата за **туроператорите**, като не е ясно каква е общата им стойност.

По отношение на големите компании достъпът до средства за ликвидна подкрепа действително е ограничен, доколкото те са изключени като допустими кандидати за подпомагане през мерките по ОПИК, но могат да се възползват от мерки за запазване на заетостта чрез МТСП.

Защо се бавят нотификациите от ЕК? И как се отразява едно подобно забавяне върху бизнеса ни?

Нотификациите едва ли се бавят. Обикновено процесът отнема около 2-3 седмици. Бавен е процесът до стигане на искане за нотификация. В повечето случаи разплащането на средства започва след получаване на одобрението на ЕК. Разбира се, това не препяства процеса на кандидатстване и оценка на проектните предложения. При добро планиране от администрацията двата процеса могат да се извършват успоредно и забавянето на разплащанията към бизнеса да е минимално.

Смятате ли, че мерките у нас са достатъчни за оцеляването на бизнеса?

Няма еднозначен отговор на този въпрос, защото палитрата е много пъстра. При всяко положение, ще има фирми, които ще се справят и се справят добре дори в условията на криза, има и други, които са подложени на сериозни изпитания. Най-доброто лекарство в тази ситуация е възстановяване на възможностите за работа и повишаване на доверието както на потребителите, така и на бизнеса.

Какво бихте предложили да се промени по икономическите мерки, за да „паснат“ на бизнеса?

Едва ли би могло да се говори за универсални мерки. Може да се мисли, обаче върху цялостен подход за икономическа подкрепа, който да се прилага по отношение на всички компании, претърпели определен спад в оборота си. Отдавна настояваме за по-широкообхватен, предвидим, траен и максимално небюрократизиран процес на компенсации. Независимо от дизайна на мерките, най-важна за бизнеса е скоростта, с която подкрепата достига до засегнатите предприятия. Това е по-важно дори и от размера на предоставените средства.

Коя мярка според вашите наблюдения е от полза и коя всъщност не помага особено?

Всяка мярка е насочена към определен кръг засегнати икономически субекти. Това е фокусирана подкрепа. Най-голям ефект върху бизнеса биха имали навременните и предвидимите мерки, което най-общо означава те да са програмирани преди да се премине към затваряне на дейността. Тогава и подкрепата ще достига много по-бързо до предприятията.

Какви са очакванията ви от Националния план за възстановяване и развитие? Смятате ли, че той би могъл да помогне на бизнеса у нас и как според вас това може да се случи? Вашите критики по плана бяха ли „чути“ от правителството?

Безспорно, средставата, които България би могла да получи по тази линия са инструмент, който, ако се използва ефективно, би могъл да даде силен тласък за възстановяване. Ние сме в активна комуникация с екипа на вицепремиера Томислав Дончев от самото начало на процеса по изработване на проекта на национален план. БСК представи становище, като инициира и становище на Икономическия и социален съвет на България по темата, съдържащо редица критики и предложения. То беше обсъдено през месец декември 2020 г. и вече получихме уверения, че голяма част от препоръките са взети предвид. Предстои да видим дали това е така в началото на месец февруари.